

Forn de calç d'en Xic Bonic

Pallejà

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Camí del Forn
Emplaçament	A uns 350m després d'agafar el Camí del Forn, en un marge a mà dreta.
Alçada:	138
Coordenades:	
Latitud:	41.419262090161
Longitud:	1.9898913071687
UTM Est (X):	415588
UTM Nord (Y):	4585793

Classificació

Número de fitxa	08157 - 51
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Només en resta el perímetre en un alçat desconegut, ja que es troba reblert per terres, pedra i branques.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Número inventari	Codi 398 de la Wikipedra / IPAC 18729
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08156A008000360000FK
Autoria de la fitxa	Ainhoa Pancorbo Picó

Descripció

Construcció molt simple que està feta a una marge de la muntanya i consta d'una cambra de combustió de planta circular de prop de 2,5 m de diàmetre. Se'n desconeix la profunditat. El mur cilíndric és de pedra refractària practicat en un entrant del marge, avui mig omplert de terra, pedra i branques gairebé fins dalt. Resta visible prop d'un metre de paret. La paret de contenció exterior que queda orientada a llevant, a la part contrària al talús, és un marge de pedra seca de 4 m en mal estat a sota del qual es poden veure altres murs on sembla ser podien descarregar la calç un cop cuita. Actualment està envaït pels arbusts.

Uns 15 m més avall trobem un segon forn més modern de carbó, tipològicament molt similar.

La zona té força pendent i hi ha molts marges de pedra seca, alguns fets amb el rebuig del forn, anomenats "calcinots" segons consta. Aquests calcinots eren el rebuig de les fornades, quan es provaven de cremar dues vegades, i si no valien per fer calç, es retiraven i eren aprofitats i preuats per fer soleres de quadres o calçades pels voltants. El mateix camí del Forn per on s'hi accedeix n'està ple; quan hi ha pluges fortes queden al descobert.

(Extret d'Emili Santiago, codi 398 de la wikipedra)

Observacions:

Inicialment, els forns de calç es construïen amb la mateixa pedra que es desitjava coure i per això s'aixecava una volta que aguantava el material sota la qual s'amuntegava la llenya. En funció de la capacitat del forn, la llenya podia estar cremant uns vuit dies, durant els quals s'introduïa el material per la boca del forn. Quan es consumia el material, es tancava el tir, s'apagava el foc i, des de la part inferior, es feia caure el material i s'anava buidant. Depenent de la seva producció, els forns podien ser discontinus o efímers, construïts per a obres puntuals, o bé continus o industrials, per a produccions a més gran escala.

Història

Existeix documentació que ja des del s. XVII ens parla de l'existència de forns de guix i calç al municipi. De fet, encara avui se'n conserven, disseminats pel municipi, una vintena, possiblement dats del segle XIX. Llavors, aquesta indústria va prendre una forta embranzida. D'acord amb la documentació de Carles Millàs, el primer forn que es va construir a Pallejà va ser al torrent dels Ases. El van seguir els forns de cal Xic Bonic (1868-73), el de Francisco Bonastre, en funcionament entre 1870 i 1889), el del "Media" (1877-1894), el de cal Duro (1878-1881?) i el de la propietat Ricart, construït per Joan Molins Parera, el 1894.

Segons es diu, les pedres de calç viva (òxid de calci), eren portades directament amb carros des dels forns a Molins de Rei, ja construït el ferrocarril, per transportar-les a Barcelona. Hi treballaven en aquella època una quarantena de carros.

L'any 1821 Josep Juncosa posseïa les pedreres del sector de Montmany de Sobreroca. L'any 1868 Joaquim Molins i Josep Monner tenien arrendades dues peces de terra i roques, una d'elles de la Torroja. L'any 1873 J. Monner, àlies el Xic Bonic, i Jaume Baqué hi van construir un nou forn, el que avui coneixem com el forn de cal Xic Bonic.

La producció de calç es va generalitzar fins al punt que l'any 1883 hi havia diverses companyies d'explotació on treballaven entre 30 i 40 carros diàriament. La més important va ser la de Montmany i Cia.

Aquests forns sumaven una producció de 7.900 tones anuals. La majoria d'aquest material era transportat a Barcelona. La indústria era creixent, fins al punt que, l'any 1912, sembla que es comptava amb un transport anual de 13.200 tones de calç viva.

Entre els anys 1960 i 1965 aquests forns van anar quedant obsolets. A Pallejà, els darrers que van quedar actius, fins l'any 1966, van ser els de Joan Molins Parera. D'aquest sector industrial n'acabaria sorgint l'empresa Ciments Molins.

Informació, segons notes de l'estudiós local Carles Millàs (1945-2018), en estudi per part dels Amics del Museu de Pallejà.

Bibliografia

- CABANA ET ALII (2004). *Ciments Molins, 75 anys d'història*. Barcelona, pp. 15-17.
- MASSEGUR, Albert (2007). *Pallejà*. Edicions Cossetània. Valls, p. 68.
- *Pal·laliana* núm. 18 (2017), segona època. Pallejà, desembre de 2017.

Enllaços d'interès:

[Wikipedra. Construccions en pedra seca \(codi 398\)](#)
[Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

